

INTER-AGENCY COMMON FEEDBACK PROJECT

खाद्यान्न सुरक्षा तथा
जीविकोपार्जन सम्बन्धी
समुदायको बुझाइको
प्रतिवेदन – काठमाडौं

मे २०१६

अनुसन्धान विधि

समुदाय बुझाई सर्वेक्षण सम्पन्न गर्न १४ वटा प्रभावित जिल्लाका ८४ समुदायका आगुवा कार्यकर्ताहरू (सीएफएहरू) र १२ जिल्ला समन्वयकर्ताहरूलाई तीन दिनसम्म सर्वेक्षण प्रश्नावली र अध्ययनका विभिन्न पक्षहरू सम्बन्धमा तालिम प्रदान गरिएको थियो। प्रत्येक चरणमा भुकम्प प्रभावित १४ जिल्ला मध्ये हरेकबाट १५० जनाका दरले जम्मा २१०० प्रतिक्रियादाताहरूको नमुना आकारमा सर्वेक्षण गरिएको छ सबै तथ्यांक संकलन कोबो टुलबक्स प्रायोग गरी मोबाईल फोन मार्फत सम्पन्न गरिएको छ।

नमुना छनोट

यो अध्ययनले गोला प्रथाद्वारा र्याण्डम स्याम्पलिङ गरी गाविस तथा नगरपालिकाहरूको छनोट गर्दछ। गाविस तथा नगरपालिकाहरूको सुची मध्येबाट सीएफएहरूले सापेक्षिक रूपमा पहुँचयोग्य हुनेगरी चारवटा गाउँ बिकास समिति (गाविस)हरू (ग्रामीण नमुना) र एउटा नगरपालिका (शहरी नमुना) छनोट गर्नेछन। नगरपालिका नभएका जिल्ला (जस्तै रसुवा)मा नगर वरिपरिको नमुना क्षेत्रका रूपमा जिल्ला सदरमुकाममा तीनवटा वडाहरू गोला प्रथा माध्यमबाट छनोट गरिएका छन् र हरेक वडामा दशजना प्रतिक्रियादाताहरूमा सर्वेक्षण गरिएको छ।

यो नमुना छनोटका आधारमा केही सिमहरू हुने कुरा स्वीकर गर्नु पर्ने हुन्छ। गाविस छनोट गोला प्रथा माध्यमबाट हुने भए पनि पहुँच हुन नसक्ने क्षेत्रहरूमा रहेका समुदायहरूबाट सुझाव संकलन गर्दै; यो सुझाव सर्वेक्षण गरिएको क्षेत्रबाट संकलन गरिएको भन्दा फरक हुन वा नहुन पनि सक्छ। यसका अतिरिक्त नमुना आकारले १४ वटा जिल्ला भरीको राष्ट्रिय स्तरको प्रतिनिधित्व प्रदान गर्ने भए पनि जिल्ला स्तरमा यसलाई सांकेतिक रूपमा मात्र लीन सकिनेछ।

घरधुरी र प्रतिक्रियादाताहरूको छनोट

छनोट गरिएका गाविस /नगरपालिका/ जिल्ला सदरमुकामका वडाहरूमा आइपुग्दा सीएफएहरूले ब्यक्तिगत आन्तर्वाता प्रकृयालाई सुरुवात गर्न बिद्यालय, मन्दिर वा चौतारा जस्ता प्रवेश बिन्दुहरूको पहिचान गर्छन्। पहिचान गरिएका प्रवेश बिन्दुबाट आन्तर्वाताको सुरुवात गर्ने आधारका रूपमा कलम घुमाउने तरिकालाई आपनाउने छन्। कलमको दिशाको पहिलो घरमा सर्वेक्षण गरिने छ र प्रत्येक वडामा दशवटा घरहरूमा सर्वेक्षण सम्पन्न नहुँदासम्म पहिले सर्वेक्षण गरिएको घरबाट दुईवटा घरलाई छोड्ने प्रकृयालाई अपनाइने छ। अस्थायी आश्रयस्थलहरूलाई पनि नियमित घरधुरी नमुनाको हिस्साका रूपमा लिइने छ।

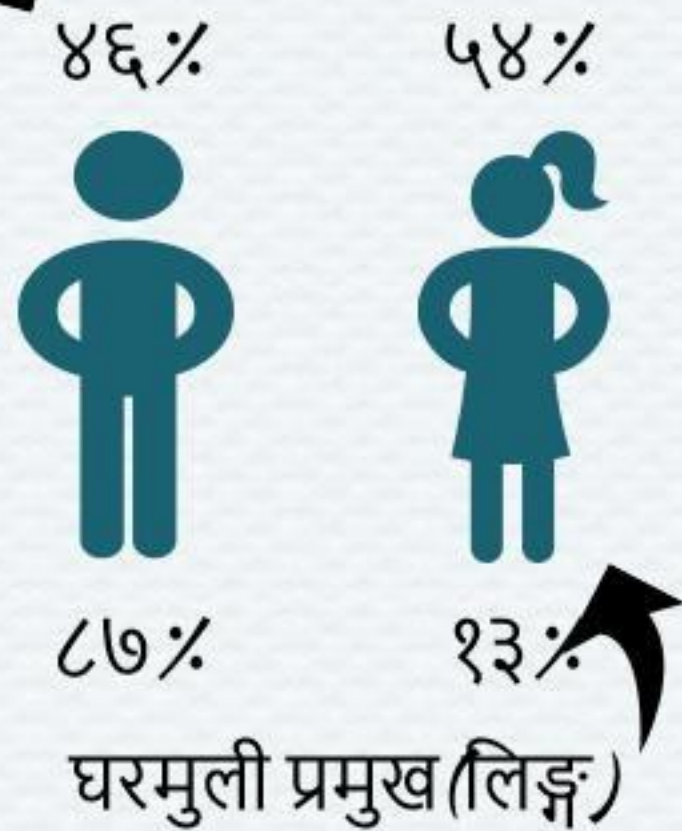
घरधुरीमा पुगिसके पछि सीएफएबाट सर्वेक्षणका समयमा घरमा उपस्थित १५ वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका प्रतिक्रियादाताहरूको समुह मध्येबाट एकजन ब्यक्तिसँग आन्तरवाता लिइनेछ। नमुना जनसंख्याका हिसाबले विविधतायुक्त हुने तथा सर्वेक्षण क्षेत्रको जनसंख्या प्रतिविम्बित गर्ने सुनिश्चित गर्न गणकहरूले हरेक घरमा विभिन्न उमेर समुह तथा लिङ्गका प्रतिक्रियादाताहरूको छनोट गर्नेछन।

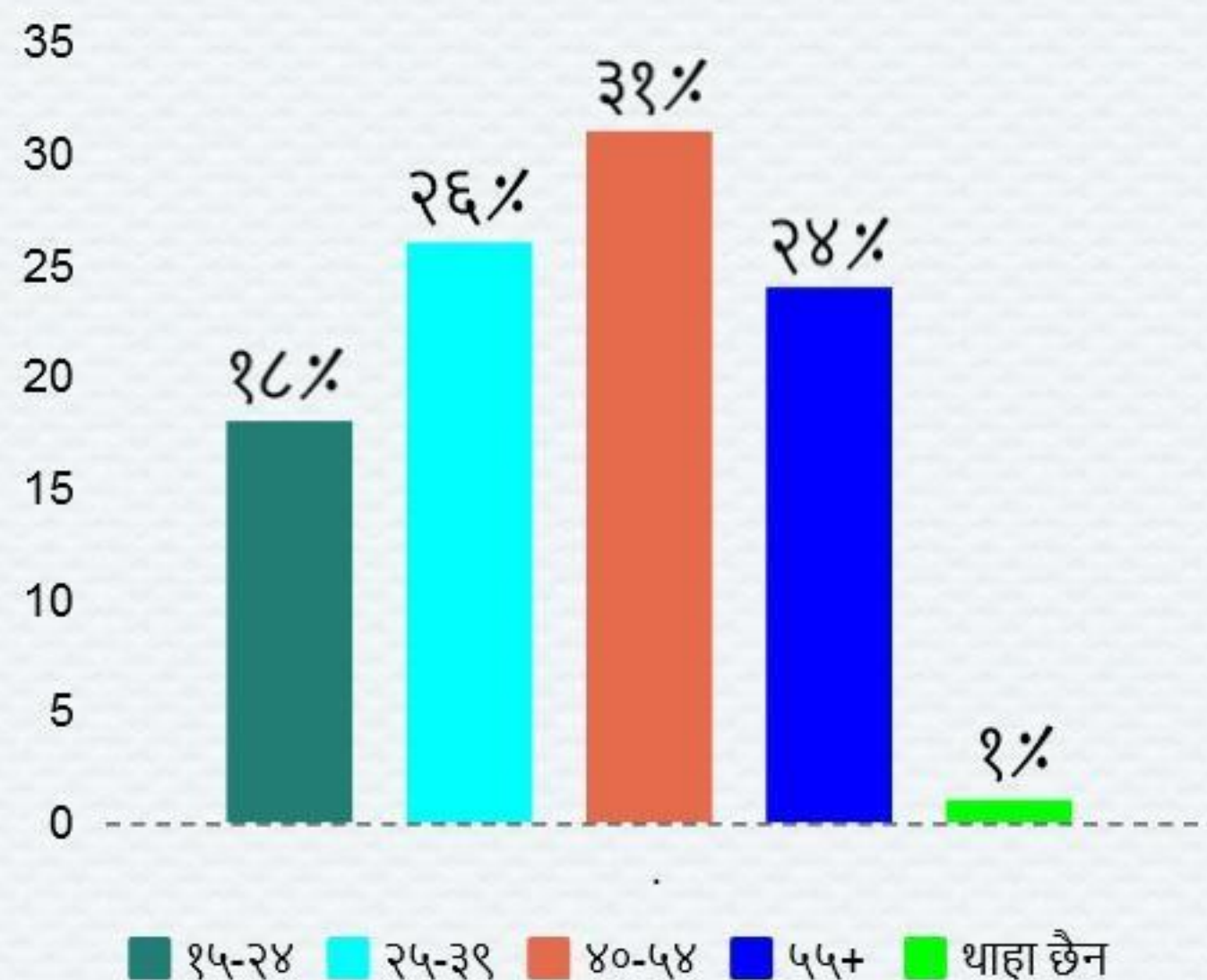
काठमाडौं

कुल सर्वेक्षण संख्या: १५०

लिङ्गको आधारमा विवरण

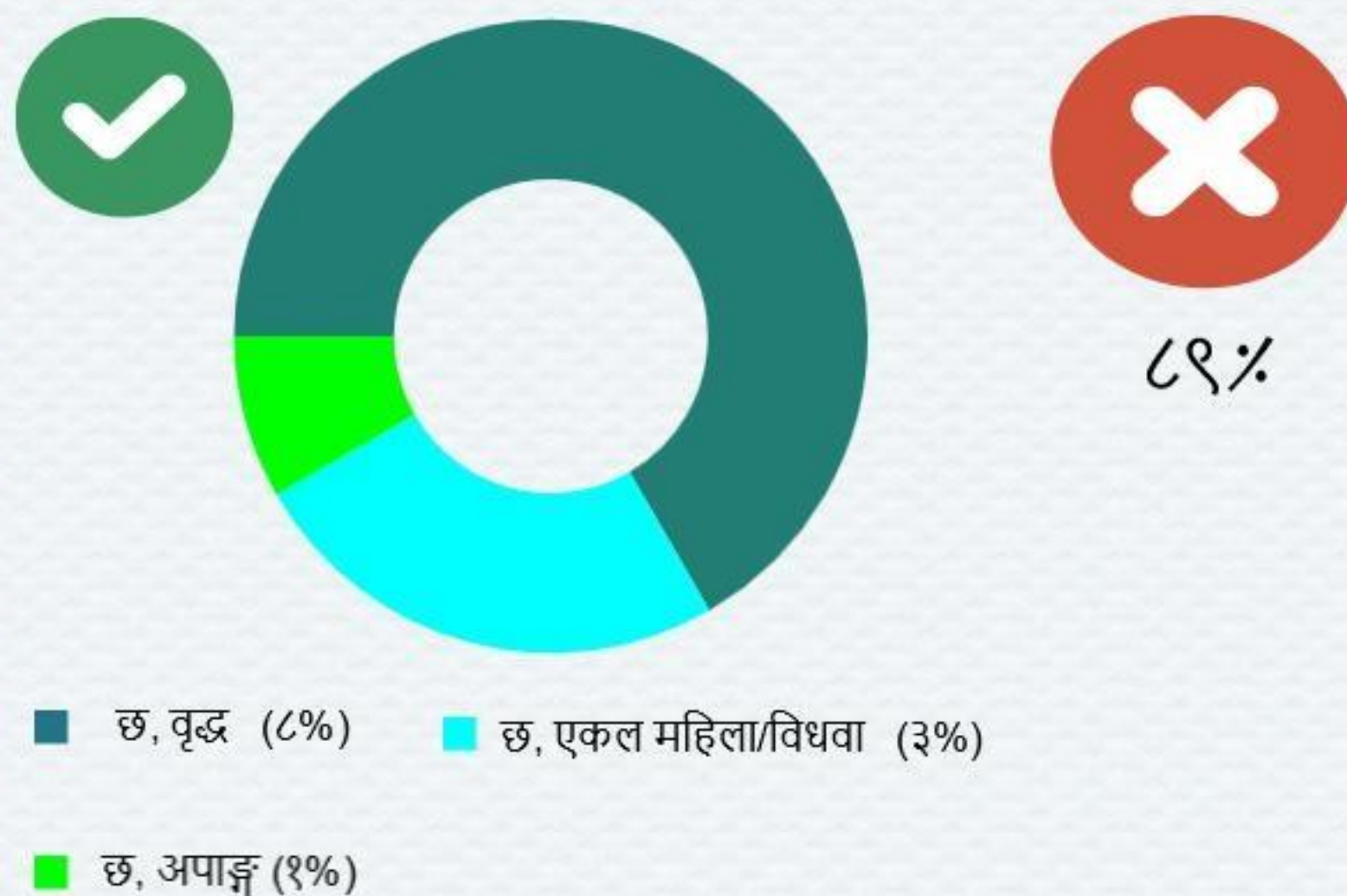
उमेरका आधारमा विवरण

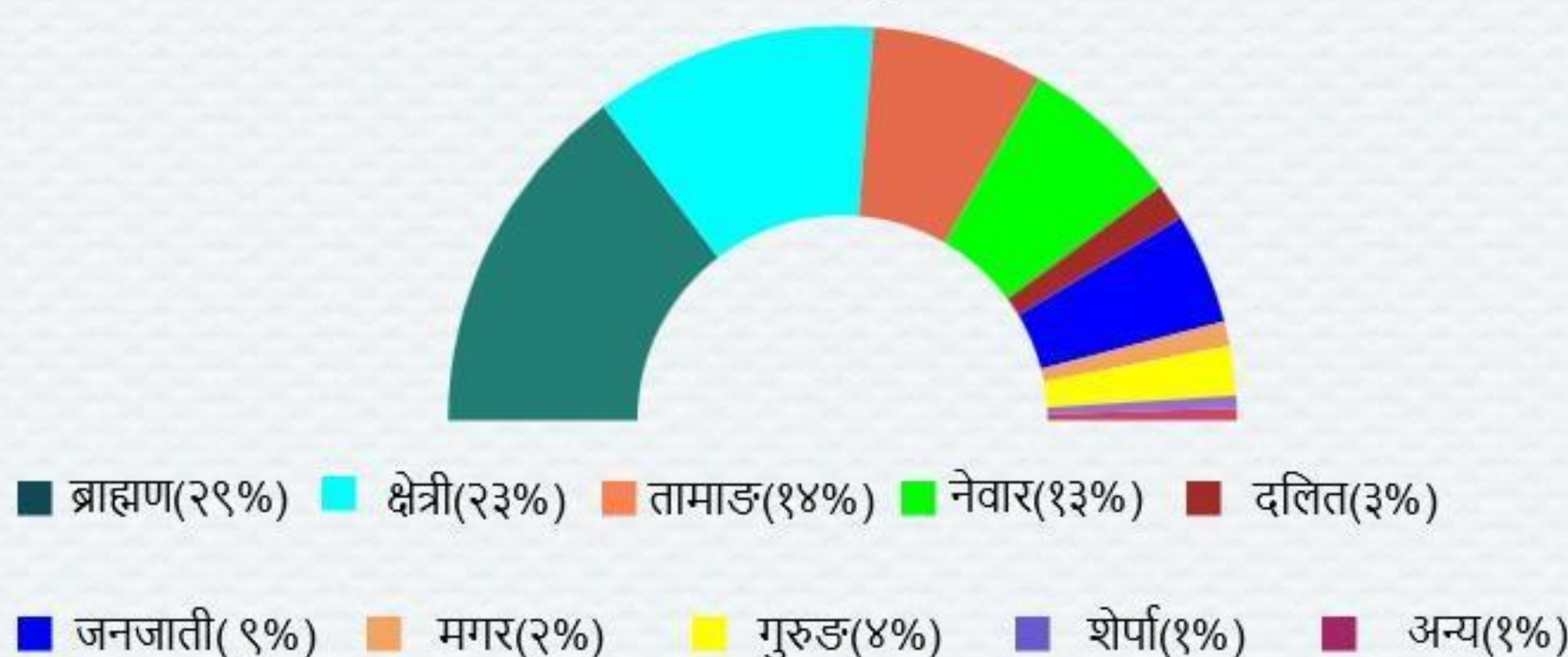
तपाईं वा तपाइको परिवारसँग भूकम्प पीडितको केस्तो परिचयपत्र छे?

तपाईं वा तपाइको परिवारसँग सामाजिक सुरक्षा परिचयपत्र छ?

जात /जातीय समूहको आधारमा विवरण

१. तपाईं वा तपाइको परिवारमा दैनिक आवश्यक पर्ने खाद्यान्न पूरा भइरहेको छ?

समग्र नतिजा

१क. यदि छ भने, अहिले तपाईं वा तपाइको परिवारले खाद्यान्न आवश्यकता पूरा गर्नका लागि २ उपायहरू के-के अपनाउनु भएको छ?

धेरैजसो खाद्यान्न किनेर (९९%)

खाद्यान्न आफै उब्जनी गरेर (५८%)

लैंगिक आधारमा विवरण

पूरा भएको छैन (१३%)
पूरा भएको छ (८४%)

पूरा भएको छैन (२३%)
पूरा भएको छ (७४%)

१ख. यदि छैन वा तटस्थ भए, तपाईं वा तपाइको परिवारको खाद्यान्न आवश्यकता पूरा गर्न मुख्य दुई कुराहरू के-के चाहिन्छ?

नयाँ सीप (५७%)

नगद सहयोग (५०%)

जात तथा जतिका आधारमा विवरण

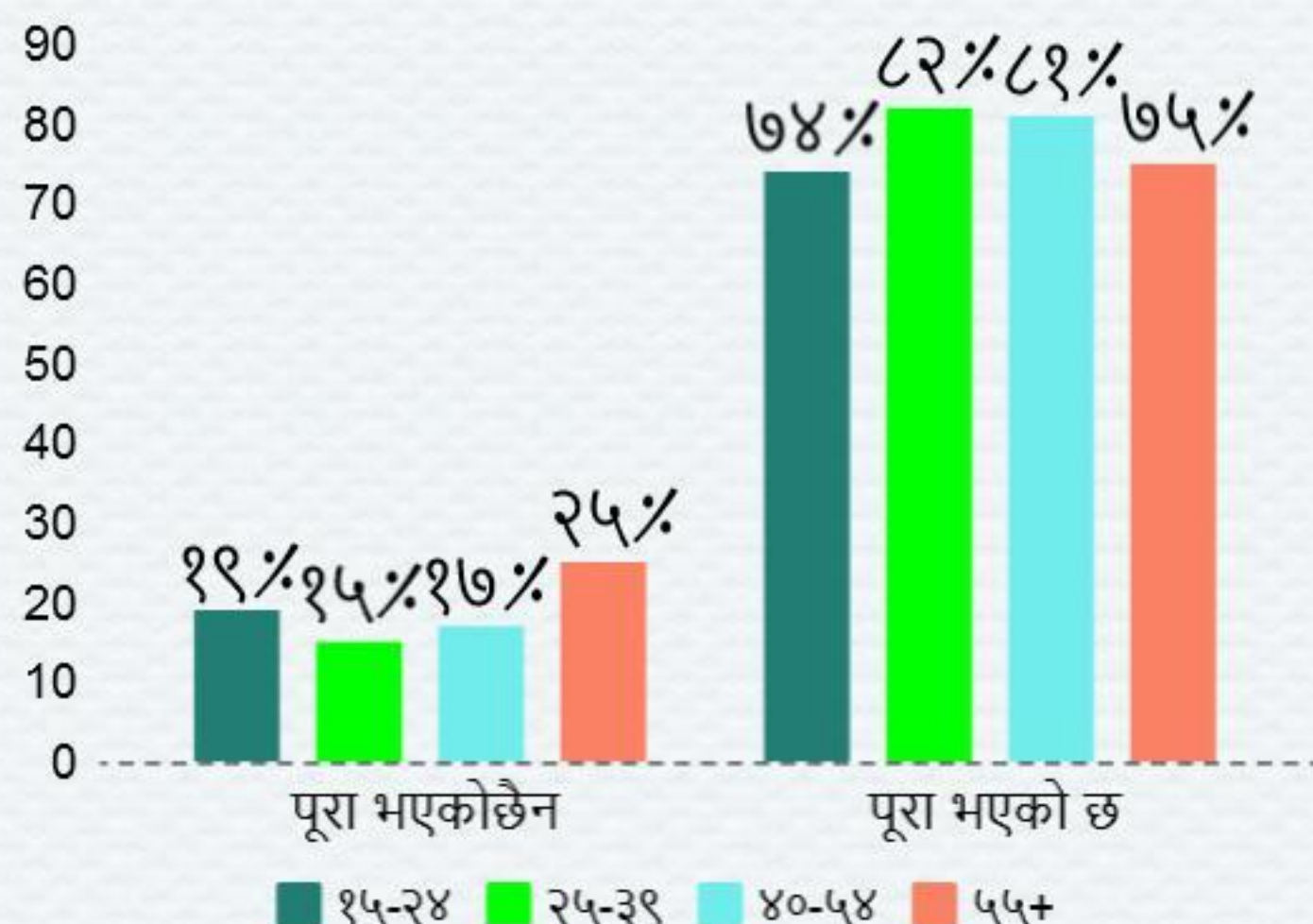

२९% तामांग, २१% जनजाती, २०% दलित तथा ब्राम्हण, १७% गुरुङ, १५% छेत्री र १०% नेवार ले आफू वा परिवारमा दैनिक आवश्यक पर्ने खाद्यान्न पूरा नभएको जनाएका छन् /

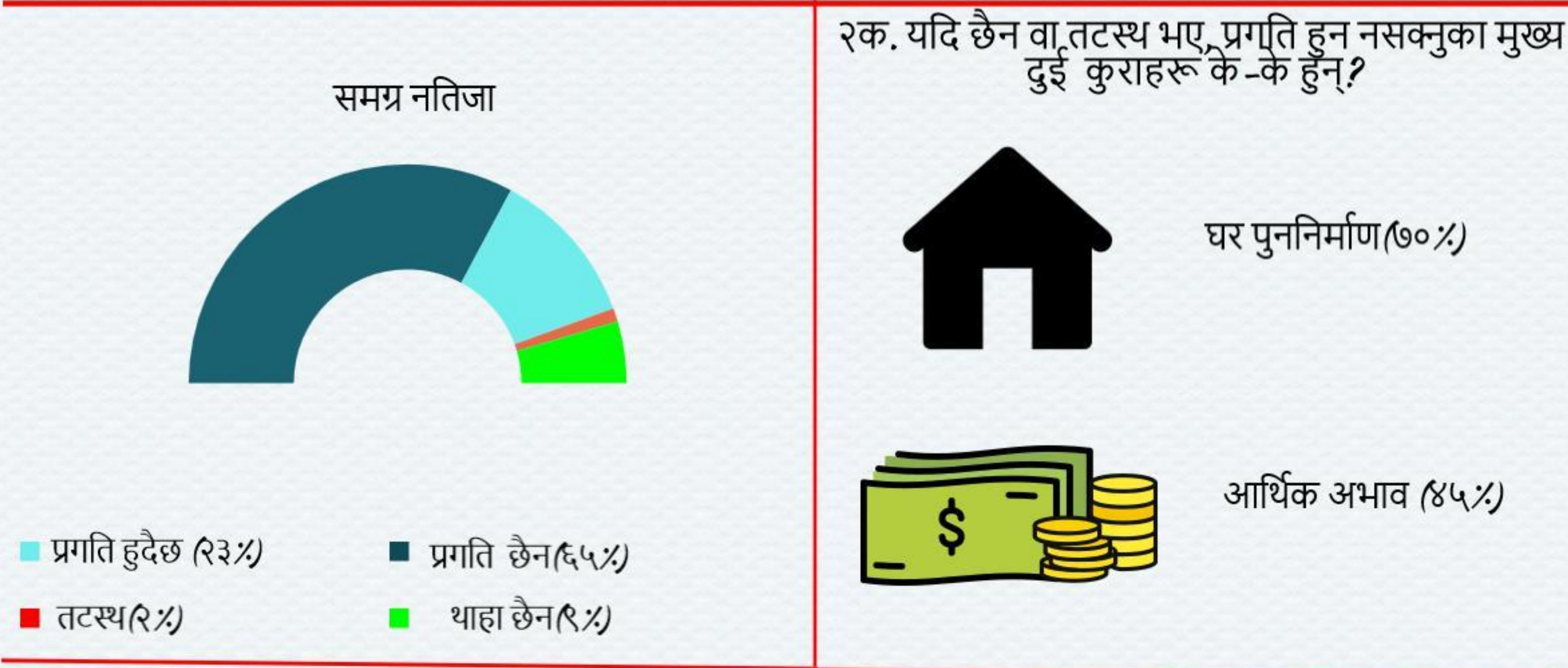
९०% नेवार, ८५% छेत्री, ८३% गुरुङ, ८०% दलित, ७९% जनजाती, ७५% ब्राम्हण र ६२% तामांग ले आफू वा परिवारमा दैनिक आवश्यक पर्ने खाद्यान्न पूरा भएको जनाएका छन् /

उमेरका आधारमा विवरण

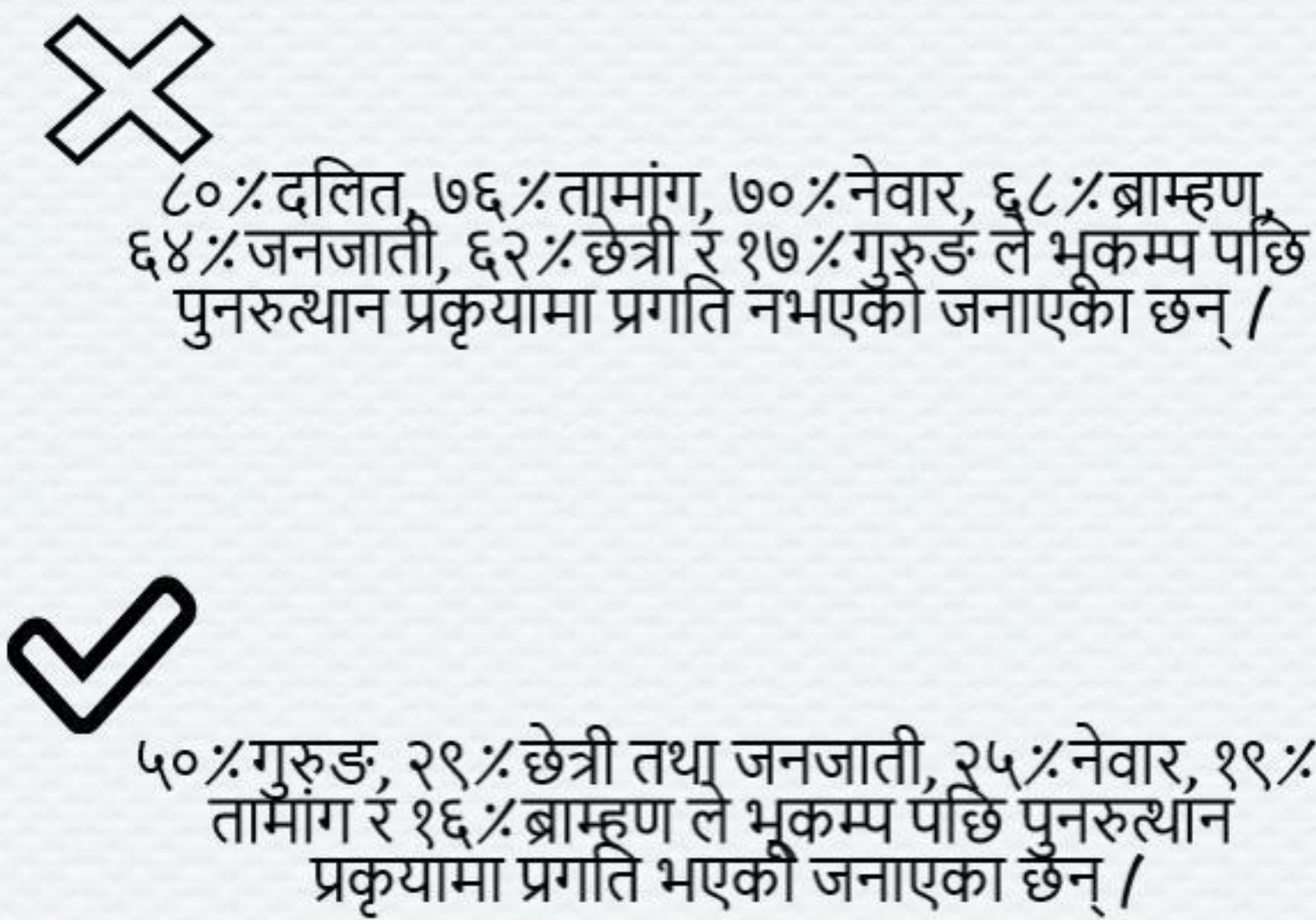
२. भूकम्प पछि तपाईंको पुनरुत्थान प्रक्रियामा प्रगति हुँदैछ?

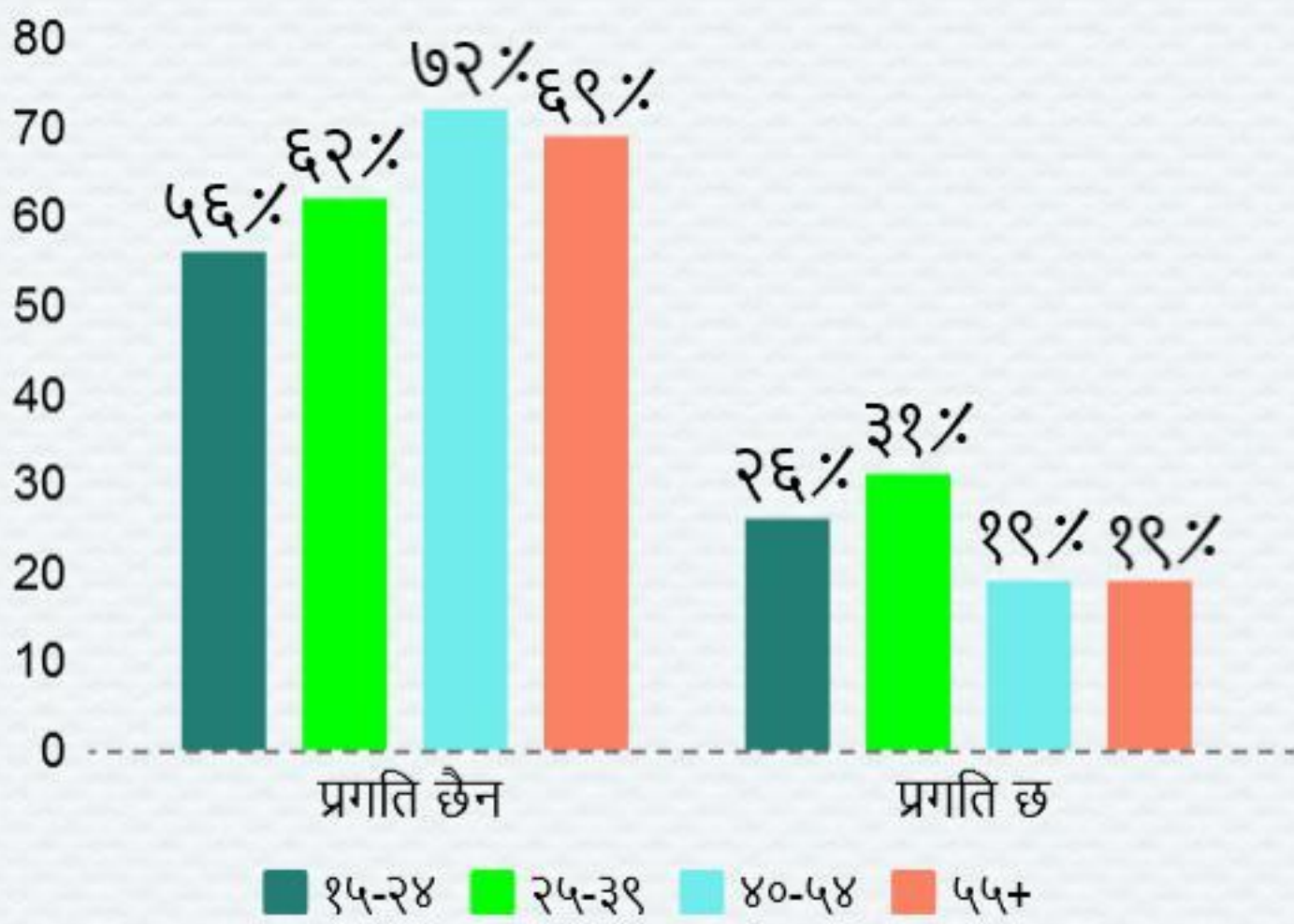
लैंगिक आधारमा विवरण

जात तथा जतिका आधारमा विवरण

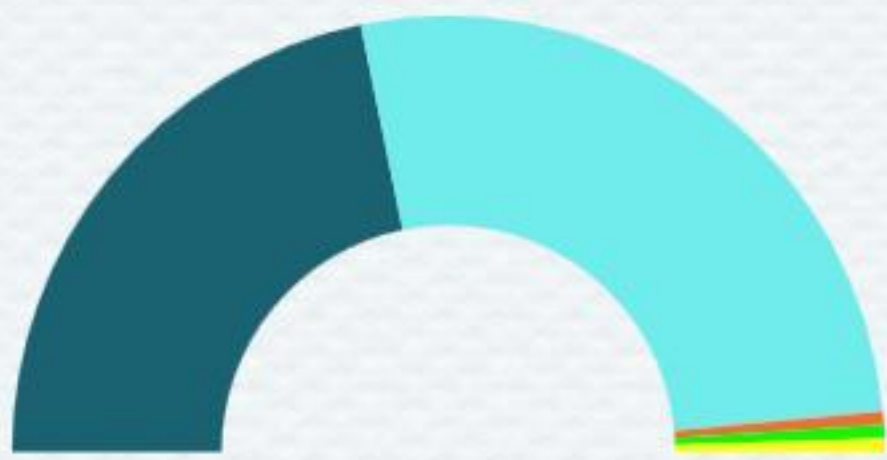
उमेरका आधारमा विवरण

३. वर्षा मौसमको लागि तयार हुनुहुन्छ?

समग्र नतिजा

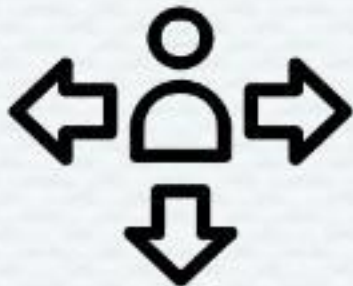
- तयार छैन(५८%)
- तयार छु(४४%)
- तटस्थ(१%)
- थाहा छैन(१%)
- जबाफ दिन अस्वीकार(१%)

३क. यदि छैन वा तटस्थ भए, वर्षाको लागि तयारी पुरा गर्ने तपाइलाई बाधा गरिरहेका मुख्य दुई समस्याहरू के-के हुन्?

असुरक्षित आवास(९४%)

तयारी र योजनाको लागि स्रोत छैन (४४%)

३ख. यदि छैन वा तटस्थ भए, तपाइले तयारी गर्न नसक्नुका प्रमुख दुईवटा कारणहरू के-के हुन्?

नगदको अभाव(९९%)

कसरी तयारी गर्ने भन्ने सम्बन्धमा ज्ञानको अभाव (४५%)

३ग. वर्षा याममा तपाइको घर परिवार मूलतः कस्तो प्रकारको आश्रय स्थलमा रहली?

हामी हाल बसिरहेको अस्थायी आश्रय स्थलमा(४९%)

हामी हाल बसिरहेको स्थायी आश्रय स्थलमा (४९%)

लैंगिक आधारमा विवरण

तयार छैन(४६%)
तयार छ(५२%)

तयार छैन(६०%)
तयार छ(३७%)

जात तथा जतिका आधारमा विवरण

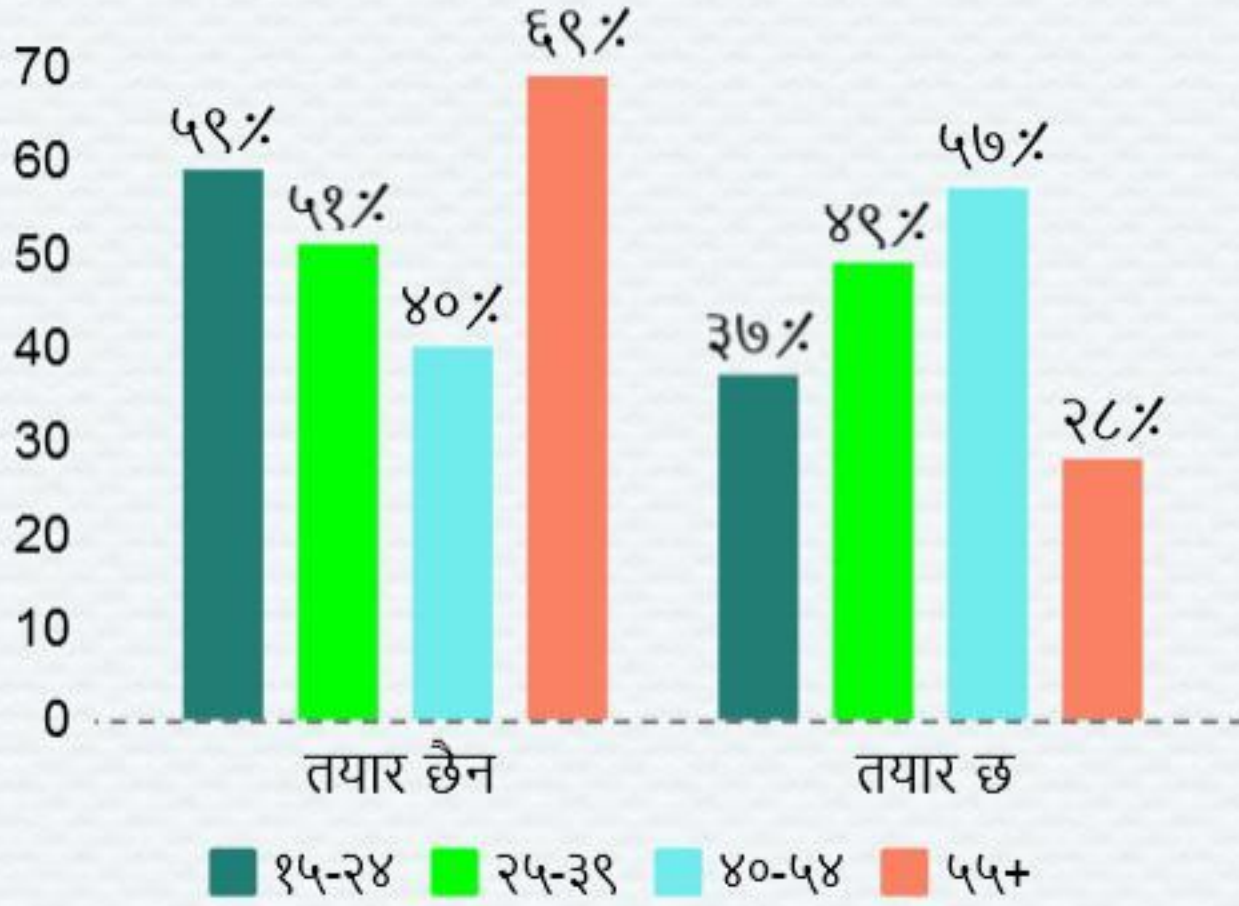

१००%दलित, ८१%तामांग, ६६%ब्राम्हण, ४३%जनजाती, ४१%छेत्री, ४०%नेवार र १७%गुरुङले वर्षा मौसमको लागि तयार नरहेको जनाएका छन् /

६७%गुरुङ, ६०%नेवार, ५६%छेत्री, ५०%जनजाती, ३४%ब्राम्हण र १९%तामांग ले वर्षा मौसमको लागि तयार रहेको जनाएका छन् /

उमेरका आधारमा विवरण

४. भूकम्पपछि, तपाइको परिवारमा कुनै सदस्य घर छाडेर रोजगारीको लागि कतै जानु परेको छ?

समग्र नतिजा

- जानु परेको छैन(८८%)
- जानु परेको छ(१२%)

४क. यदि छ भने, कस्तो खालको रोजगारीमा?

वैदेशिक रोजगारीमा(४४%)

निर्माण क्षेत्रको मजदुरीमा(३३%)

लैंगिक आधारमा विवरण

जानु परेको छ(७%)
जानु परेको छैन(९३%)

जानु परेको छ(१६%)
जानु परेको छैन(८४%)

४ख. यदि छ भने, तपाइको घरको कुन चाहिँ सदस्य(हरू)?

छोरा(६१%)

श्रीमान्(२२%)

४ग. यदि छ भने, उनीहरू कति वर्षका छन्?

- १५-२४(१७%)
- २५-३९(६१%)
- ४०-५४(२२%)

जात तथा जतिका आधारमा विवरण

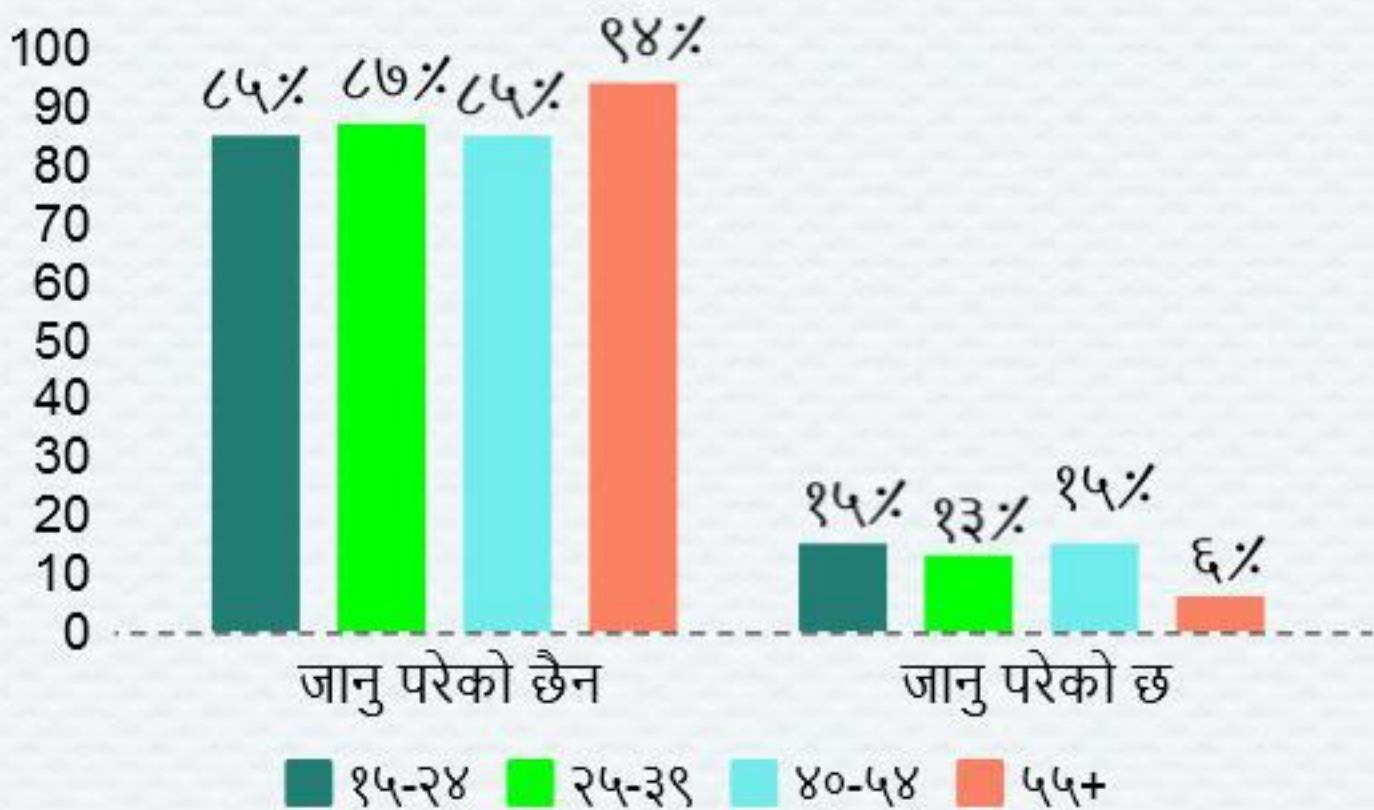

९४% छेत्री, ९३% जनजाती, ९१% ब्राम्हण, ८३% गुरुङ, ८१% तामांग, ८०% नेवार र ६०% दलित ले परिवारमा कुनै सदस्य घर छाडेर रोजगारीको लागि कतै जानु नपरेको जनाएका छन्

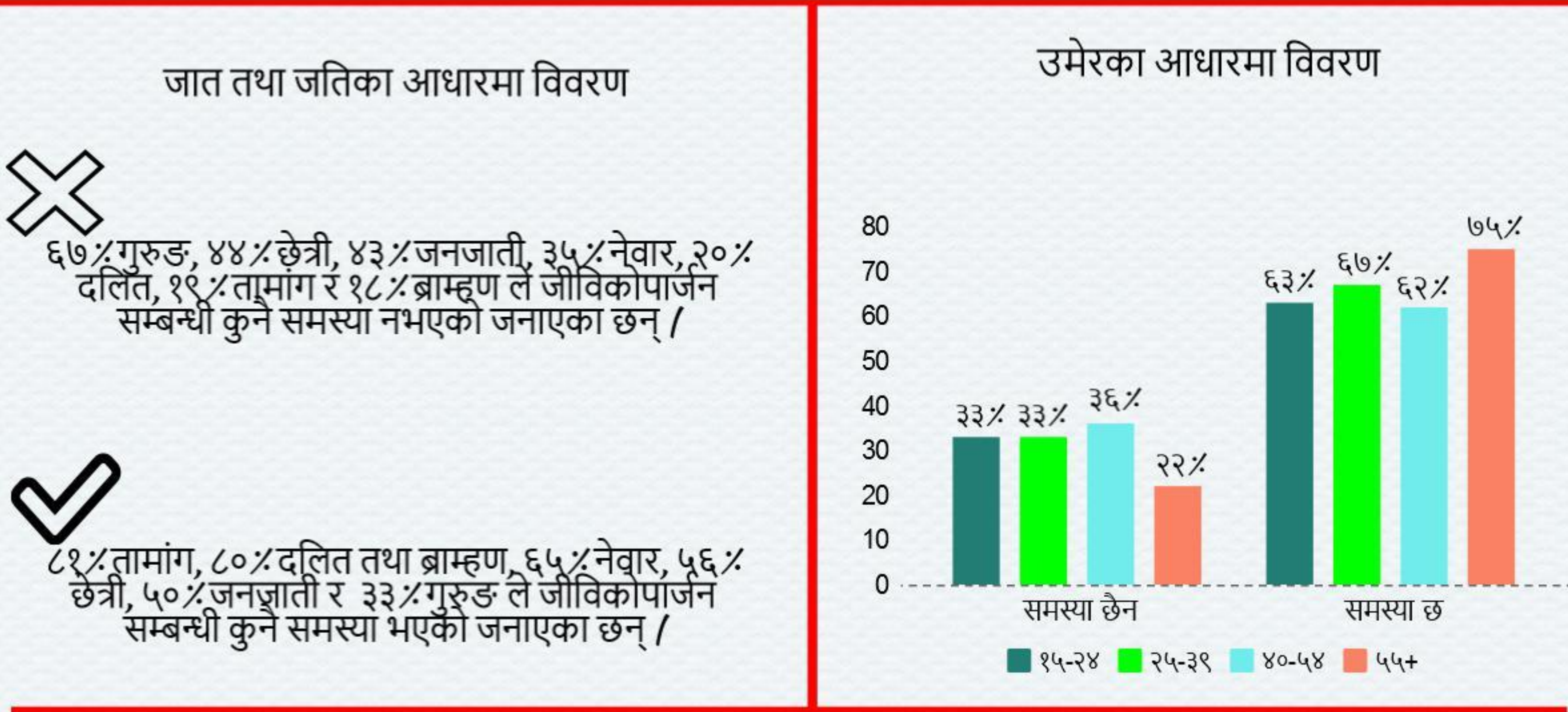
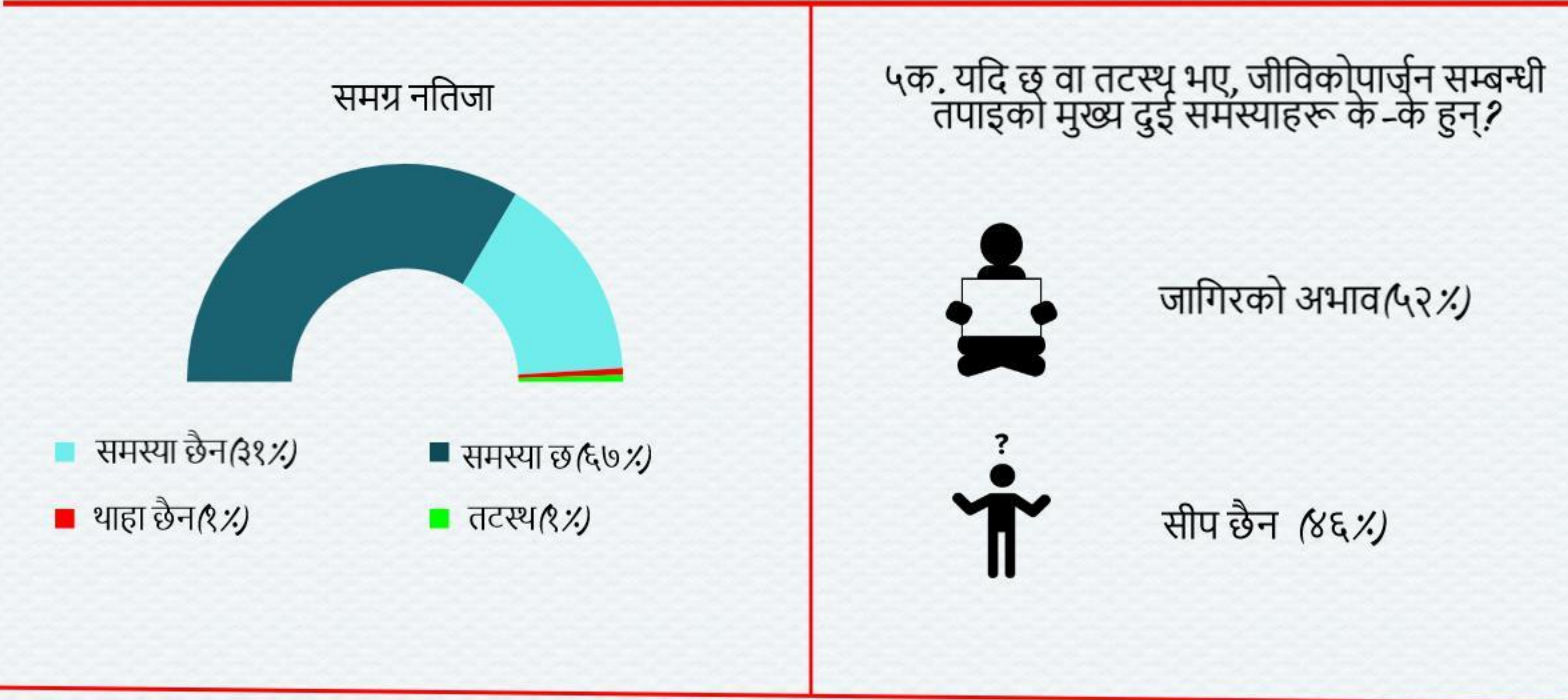
४०% दलित, २०% नेवार, १९% तामांग, १७% गुरुङ, ९% ब्राम्हण, ७% जनजाती र ६% छेत्री ले परिवारमा कुनै सदस्य घर छाडेर रोजगारीको लागि कतै जानु परेको जनाएका छन्

उमेरका आधारमा विवरण

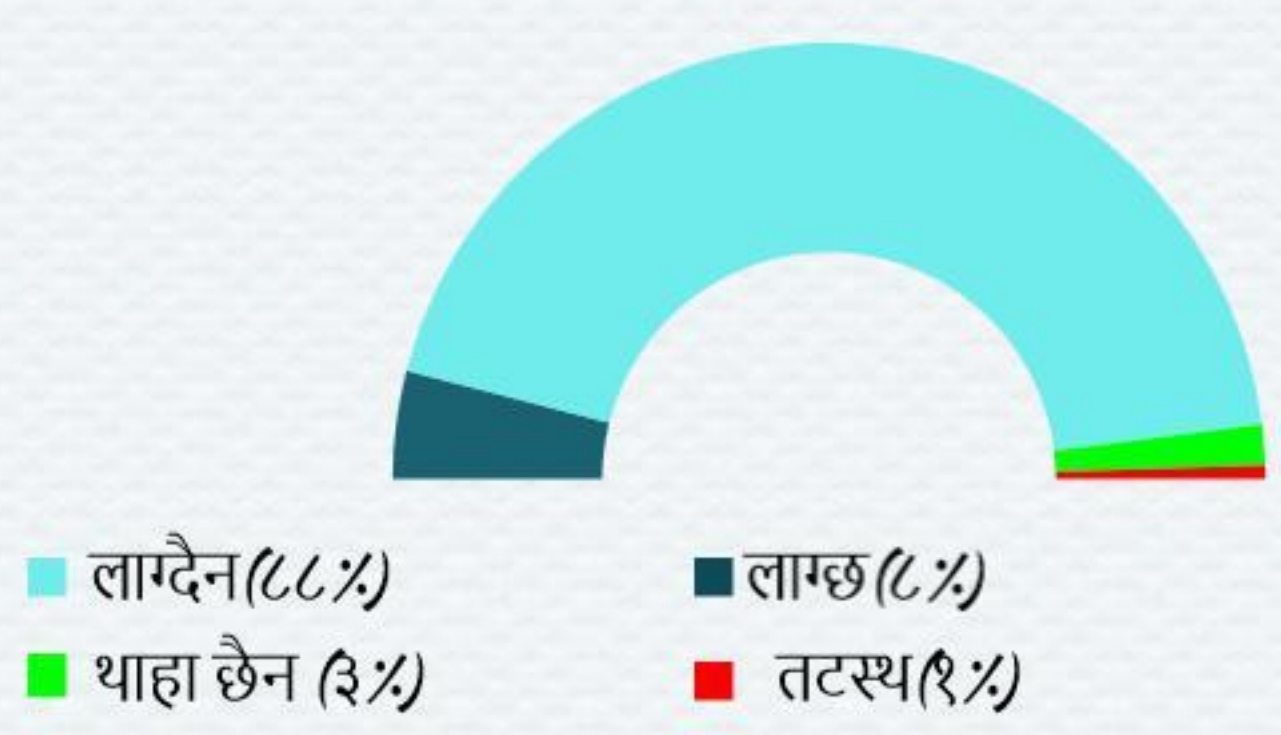
५. तपाइलाई जीविकोपार्जन सम्बन्धी कुनै समस्या?

६. तपाइलाई अहिलेको जीविकाको स्रोतले अर्को विपत्ति आए धान्न सक्ला भन्ने लाग्छ?

समग्र नतिजा

६क. यदि लाग्दैन वा तटस्थ भए, अर्को विपत्ति आइ परेमा तपाइको जीविकोपार्जनमा समस्या हुन सक्ने दुई कुराहरू के-के हुन्?

तयारी र योजना छैन (६५%)

बचत छैन (५९%)

लैंगिक विवरण

लाग्दैन (८६%)
लाग्छ (१०%)

लाग्दैन (९०%)
लाग्छ (६%)

जात तथा जतिका आधारमा विवरण

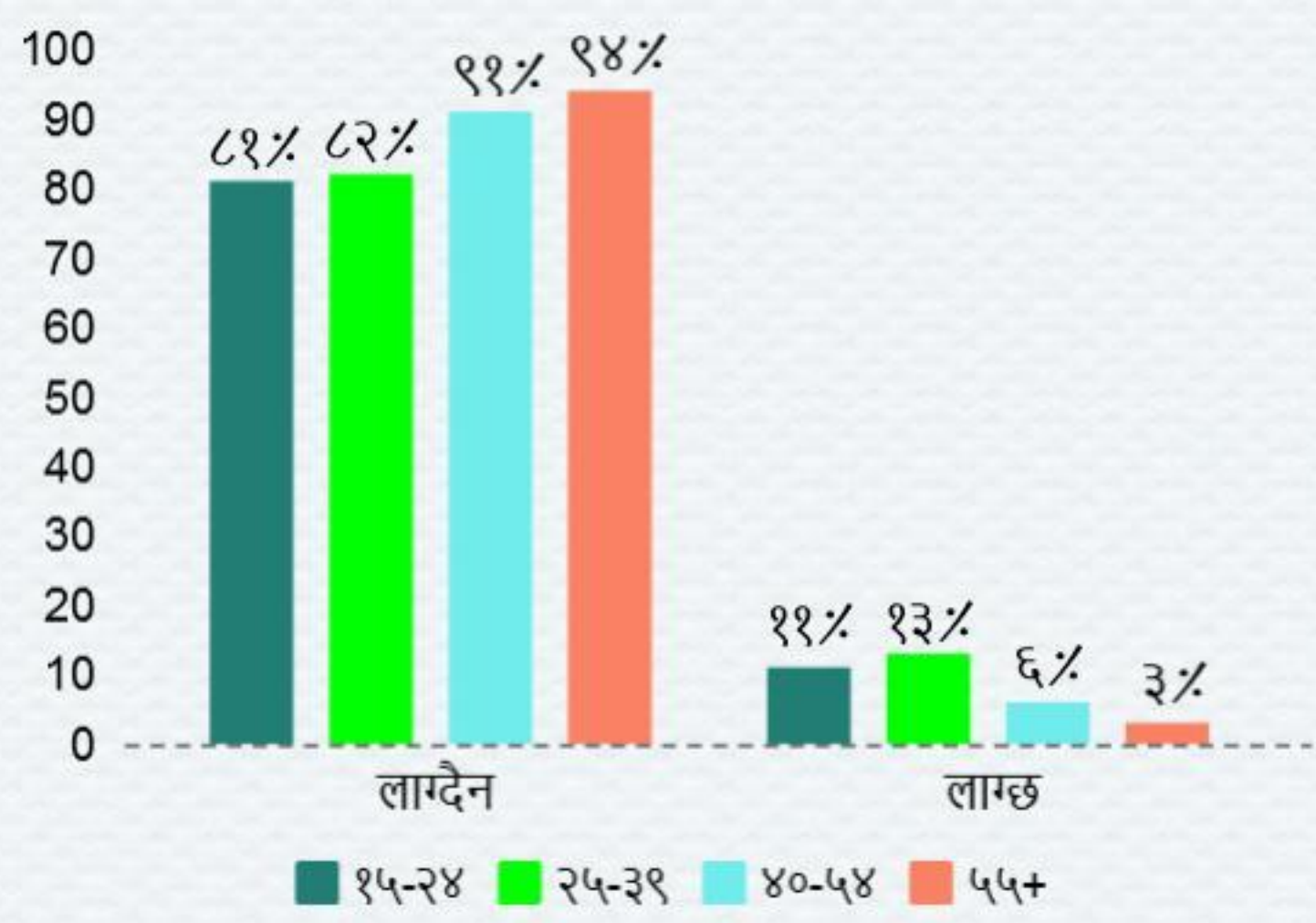

१००% दलित, ९५% तामांग तथा ब्राम्हण, ९०% नेवार, ८२% छेत्री, ७९% जनजाती र ६७% गुरुङ ले अहिलेको जीविकाको स्रोतले अर्को विपत्ति आए धान्न सक्ला भन्ने नलागेको जनाएका छन् /

३३% गुरुङ, १२% छेत्री, १०% नेवार, ७% जनजाती र २% ब्राम्हण ले अहिलेको जीविकाको स्रोतले अर्को विपत्ति आए धान्न सक्ला भन्ने लागेको जनाएका छन् /

उमेरका आधारमा विवरण

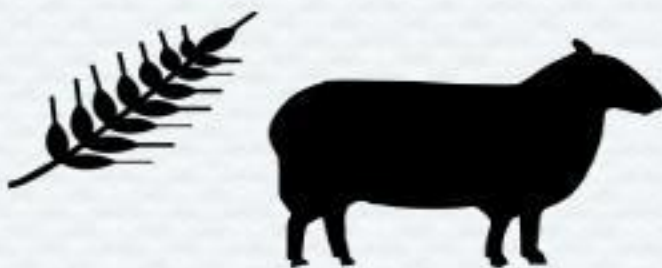
७. तपाइको परिवारको मुख्य आय स्रोत के हो?

समग्र नतिजा

पसल(२०%)

कृषि र पशुपालन(१९%)

७क. तपाइँको आय स्रोतमा सहयोग गर्न सक्ने तपाइँसँग कस्तो सीप छ?

केही सीप छैन (३६%)

उद्यम/व्यवसाय(२४%)

कृषि(२२%)

लैंगिक आधारमा विवरण

कृषि र पशुपालन(१९%)
पसल(२६%)

कृषि र पशुपालन(२०%)
पसल(१५%)

७ख. तपाइँको आय स्रोत बढाउन कुन एक सीपको विकास गर्न चाहनुहुन्छ?

उद्यम/व्यवसाय(३२%)

कृषि सम्बन्धी नयाँ सीप(२३%)

जात तथा जतिका आधारमा विवरण

३३% गुरुङ, २१% छेत्री तथा जनजाती, २०% ब्राम्हण, १५% नेवार र १०% तामांग ले मुख्य आय स्रोत कृषि र पशुपालन जनाएका छन् /

३०% ब्राम्हण, २९% तामांग, २०% नेवार, १५% छेत्री र ७% जनजाती ले मुख्य आय स्रोत पसल जनाएका छन् /

उमेरका आधारमा विवरण

